

РЕКОМЕНДАЦІЇ
учасників круглого столу
«Дитина онлайн: як забезпечити безпеку і приватність?»
6 лютого 2017 року, м. Київ

Круглий стіл «Дитина онлайн: як забезпечити безпеку і приватність?» відбувся напередодні всесвітнього Дня безпечного Інтернету, 6 лютого 2017 року, за ініціативи громадської організації «Партнери цифрового правозахисту», Національного комітету Дня безпечного Інтернету в Україні та за підтримки Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку.

Враховуючи те, що у 2016 році в Україні 44,1 % населення є користувачами Інтернету,¹ більшу частку яких становлять діти та молодь, 35 представників державних та громадських організацій, представників бізнесу і учнівства зібрались за круглим столом для визначення напрямків вдосконалення державної політики захисту безпеки і приватності дитини в онлайн-овому середовищі та налагодження співробітництва держави, бізнес-організацій і громадянського суспільства.

Результати аналітичного дослідження та обговорення під час круглого столу виявили системні інституційні і нормативно-правові недоліки щодо захисту безпеки і прав дитини онлайн. Учасники адресують нижчезазначені рекомендації та ключові повідомлення до усіх організацій, залучених до захисту прав дитини в Україні.

Для вдосконалення державної політики захисту безпеки і прав дитини онлайн в Україні вкрай необхідними є:

- створення платформи для постійної співпраці між державою, бізнесом та громадянським суспільством, заснованому на принципах поваги прав дитини як оффлайн, так і онлайн (щорічного Форуму безпечного Інтернету в Україні)²;
- повне впровадження міжнародно-правових стандартів захисту безпеки і прав дитини оффлайн і онлайн в національне законодавство України, використання кращих світових практик і досвіду для створення дієвих механізмів захисту та допомоги дитині під час послугами інформаційного суспільства;

¹ Ukraine Internet Usage and Marketing Report. [Електронний Ресурс]. — Режим доступу : <http://www.internetworldstats.com/euro/ua.htm>

²Safer Internet Forum 2016. Режим доступу: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/safer-internet-forum-2016>

- перегляд та актуалізація нормативно-правових актів, саморегулівних актів і програмних документів із захисту прав дитини у відповідності із викликами інформаційного суспільства, зокрема шляхом:

1) внесення змін до чинних законів «Про охорону дитинства», «Про освіту», «Про електронну комерцію», «Про захист персональних даних», Кримінального кодексу України;

2) включення положень про захист прав дитини в проекти законів «Про електронні комунікації», «Про аудіовізуальні послуги», «Про цифровий порядок денний України»; а також

3) розробки і схвалення оновленого «Національного плану дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини в Україні»;

4) розробки і схвалення саморегулівних актів (кодексів і практик) бізнес-організаціями (асоціаціями);

- співпраця з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Уповноваженим Президента України з прав дитини, Міністерством освіти і науки України, Департаменту кіберполіції України щодо розробки нормативно-правових актів, рекомендацій і навчально-методичних матеріалів щодо запобігання порушенню прав і свобод дитини онлайн, безпечного користування послугами інформаційного суспільства, у тому числі рекомендацій/типового положення щодо інформаційного наповнення шкільного сайту;

- сприяння посиленню участі дітей у дослідженнях, розробці та впровадженні програм щодо безпеки дітей онлайн на всіх рівнях (зокрема, у відповідності до Керівництва Ради Європи з впровадження інструменту оцінювання участі дітей, 2016 р.³⁾

- проведення репрезентативних досліджень щодо діяльності та поведінки дітей онлайн в Україні і розробки відповідної науково-методичної бази для впровадження в освітні програми компонентів з безпечного користування послугами інформаційного суспільства та прав людини (офлайн і онлайн) для дітей із залученням для викладання старшокласників та студентської молоді;

³ The Council of Europe *Child Participation Assessment Tool* (2016).

- розробка освітніх програм щодо навчання дітей (з урахуванням вікових особливостей та видів діяльності дитини онлайн), батьків, вихователів безпечному користуванню Інтернетом, у тому числі шляхом розвитку компетенцій щодо анонімного користування, застосування засобів захисту інформації (паролі, шифрування), фільтрів «батьківського контролю» і антивірусного програмного забезпечення, медіаграмотності і споживацьких навичок успішного придбання товарів і послуг онлайн, навичкам соціальних комунікацій тощо (зокрема відповідно до Посібника Ради Європи з прав людини для Інтернет-користувачів, 2014 р.⁴, Стратегії Ради Європи з прав дитини на 2016-2021 р.р.⁵);

- включення тем з формування безпечної поведінки дітей онлайн у навчальні плани вищих педагогічних навчальних закладів України;

- консолідація зусиль Департаменту кіберполіції України, Міністерства освіти і науки України та представників організацій громадянського суспільства, бізнесу для розробки та поширення зрозумілих для дітей і батьків інформаційних повідомлень (інструкцій) онлайн та оффлайн щодо того: 1) які права дитина має оффлайн і онлайн, і які права та обов'язки мають батьки; 2) як уникати та зменшувати ризики безпеки дитини онлайн; 3) які дії щодо дитини онлайн вважаються протиправними; 4) яка поведінка дитини онлайн є протиправною; 5) як діяти дитині, батькам, вихователям для отримання допомоги, підтримки та захисту у разі, якщо дитина стала жертвою або свідком злочину онлайн;

- долучення до загальноєвропейської мережі центрів інформування та довідкових служб (INSAFE) та мережі «гарячих ліній» (INHOPE), створення Центру безпечного Інтернету в Україні та функціонування цілодобових «гарячих ліній» для допомоги дітям, батькам і вихователям.

.....

⁴ Recommendation of the Committee of Ministers to member States on a Guide to human rights for Internet users, Adopted by the Committee of Ministers on 16 April 2014 at the 1197th meeting of the Ministers' Deputies, CM/Rec(2014)6. Режим доступу: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=2184807>

⁵ Council of Europe Strategy for the Rights of the Child (2016—2021) – Children's human rights
Режим доступу: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c1d08